

คำค้นหา

ค้นหา

หน้าแรก

เกี่ยวกับเรา

ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

สื่อ ปชส.ทวท.โกลด์

ติดต่อเรา

หน้าแรก

ข่าวสารกิจกรรม

คณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการ

สำนักงาน

ผลการดำเนินงาน

ประมวลจริยธรรม

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

ตราสัญลักษณ์

ข่าวเด่น

print

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๔๓๖ / ๒๕๕๖ เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีประชาชนได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาคูหา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา 14/06/2013

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๔๓๖ / ๒๕๕๖

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีประชาชนได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาคูหา

อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ผู้ร้อง นายเอกชัย อิศระทะ กับพวก

ผู้ถูกร้อง กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา

องค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้ และบริษัท พีรพลมาตย์ จำกัด

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหนังสือตามคำร้องที่ ๗๐๐/๒๕๕๒ โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับเป็นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ว่าการพิจารณาต่ออายุประทานบัตรให้แก่ บริษัท พีรพลมาตย์ จำกัด นายบุญ เลขะกุล ซึ่งได้รับอนุญาตประทานบัตรให้ทำการระเบิดหินในพื้นที่ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน และการระเบิดหินดังกล่าวที่ผานมากก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน แต่กลับไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่อย่างใด

๒. การพิจารณาคำร้องเรียน

๒.๑ สำระสำคัญของคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมีมูลเป็นการประกอบกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชน จึงมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิชุมชนตามมาตรา ๖๖ และ มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

๒.๒ ประเด็นการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน ได้พิจารณาคำร้อง เอกสารหลักฐาน บันทึกลับคำของผู้ชี้แจง ทั้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๒) และได้ตั้งประเด็นการตรวจสอบตามคำร้องกล่าวคือ

๑. การระเบิดหินในพื้นที่หมู่ที่ ๙ ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิชุมชน หรือไม่

๒. กระบวนการต่ออายุประทานบัตรให้แก่บริษัท พีรพลมาตย์ จำกัด เป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักสิทธิชุมชน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๓. การตรวจสอบ

ในการตรวจสอบ ผู้ร้องกับพวก กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาได้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา องค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ชี้แจงด้วยวาจา และบริษัท พีรพลมาตย์ จำกัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา และอำเภอรัตนภูมิ ได้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร โดยสรุปข้อมูลได้ดังนี้

๓.๑ คำชี้แจงของผู้ร้อง

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา

ผู้ร้องกับพวกชี้แจงว่า เครือข่ายคัดค้านการต่อสัญญาเหมืองหินเขาคูหา ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นการรวมตัวของผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาคูหา ซึ่งในขณะที่ร้องเรียน (เดือนธันวาคม ๒๕๕๒) อยู่ระหว่างการขออนุมัติประทานบัตร โดยมีทั้งหมด ๒ ประทานบัตร

ได้แก่ ประทานบัตรเลขที่ ๒๗๖๔๔/๑๕๒๓๐ บริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด สิ้นอายุประทานบัตร เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และอีกประทานบัตร เลขที่ ๒๗๖๔๔/๑๕๙๙๑ ของนายมนู เลขะกุล ซึ่งจะสิ้นอายุประทานบัตรในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

การประกอบกิจการระเบิดหินในพื้นที่ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และมีปัญหาในการดำเนินการ ดังนี้

๑. ผลกระทบที่เกิดขึ้น

๑.๑ เกิดความเสียหายต่ออาคารบ้านเรือนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีเศษหินจากการระเบิดปลิวโดนบ้านเรือนที่พิกาศัย ความสั่นสะเทือนทำให้บ้านเรือนแตกฉ่ำ ทรัพย์สินเสียหาย ทั้งสองกรณีทางบริษัทโรมาตรฐน ไร้ความเป็นธรรมในการจ่ายค่าความเสียหาย โดยรับผิดชอบจ่ายเฉพาะผู้ที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับทางบริษัทเท่านั้น

๑.๒ ผลกระทบต่อสุขภาพกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ด้านสุขภาพกาย มีผลกระทบจากฝุ่น เกิดฝุ่นจากการใช้เครื่องจักรเจาะระเบิด ฝุ่นจากการระเบิดหิน ฝุ่นจากการคูดหิน จากยอดเขาลงสู่ด้านล่าง ฝุ่นจากการไม่หินย่อย ฝุ่นจากการขนส่งลำเลียงบนถนน กรณีฝุ่นหินนี้อาจก่อให้เกิดโรคซิลิโคซิส หรือโรคปอดฝุ่นใยหิน ซึ่งมีระยะการสะสมที่คาดว่าจะประมาณ ๑๐ - ๒๐ ปี ด้านสุขภาพจิตใจ ผลกระทบจากเสียง จากการใช้เครื่องจักรทำงานหนัก เหมือนทั้งกลางวันและกลางคืน เสียงจากหัวเจาะระเบิด เสียงระเบิด เสียงจากการคูดหิน เสียงจากการกระแทกหิน เสียงจากการลำเลียงหิน ย่อหิน นิ่งหิน และเสียงจากการขนส่ง โดยเฉพาะเสียงจากการระเบิดหินไกล นับ ๑๐ กิโลเมตร อาณาบริเวณที่ได้ยินเสียงทั้งในพื้นที่ตำบลลุดหาได้แล้ว ยังดังไปไกลถึงเขตตำบลกำแพงเพชร เขตตำบลนคร เขตตำบลท่าขมิ้น อำเภอรอดุมิ จังหวัดสงขลา และในพื้นที่บางส่วนของอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา และอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

๑.๓ ผลกระทบต่อการทำมาหากินและการเกษตร วิถีชีวิตการทำมาหากินรอบๆ ภูเขา มีการทำนาซึ่งอาศัยน้ำจากเหมืองที่ไหลออกมาจากภูเขาถูกนี้ อย่างน้อย ๓ เหมือง ได้แก่ เหมืองนาโพธิ์ เหมืองกลาง และเหมืองห้วยบอน โดยการระเบิดหินทำให้ช่องน้ำจากภูเขาถูกปิด และ เศษหินที่กระเด็นมาตกในนา กระทบต่อกรไถนา ทำให้ชาวบ้านต้องระวังเศษหินไม่ให้มาตกทำ จนบาดเจ็บได้

ในอดีตชุมชนเคยมีการดีหิน ขายหินย่อย แต่จากการประทานบัตรทำให้วิถีการทำมาหากินของคนดีหินบนภูเขาต้องหายไป มีการนำหินจากภูเขาถูกไปขายต่างประเทศ ซึ่งผิดวัตถุประสงค์จากการขออนุญาตครั้งแรก ชาวบ้านรายย่อยจะแบ่งซื้อไดยาก เป็นที่รู้กันของคนในพื้นที่ว่า หินจากที่นี่ไม่ได้เป็นหินที่จะถูกใช้ในกิจการในจังหวัดสงขลาและประเทศไทย แต่ถูกส่งไปสาธารณรัฐอินเดีย

ผลกระทบต่ออาชีพการเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ วัว หมู ซึ่งเป็นหนึ่งในอาชีพที่ดำเนินต่อมาหลายชั่วคน การระเบิดหินทำให้สัตว์เหล่านี้ตื่นกลัว มีเศษหินตกลงไปในโรงเรือนจนทำให้หลังคาทรุด และตกลงไปรอบพื้นที่สวนผลไม้ สวนยางพารา ก็มีเศษหินเคลื่อนเช่นกัน

๑.๔ ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูเขาถูกเป็นภูเขาถูกโดดอยู่ในตำบลกลางนา มีลักษณะพิเศษ คือ มีลำน้ำคลองเคียนไหลผ่านลอดใต้ภูเขา ภายในภูเขาจึงมีสายน้ำย่อยหลายสาย ซึ่งเป็นแหล่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นแหล่งอนุบาลและหลบภัยของสัตว์น้ำอย่างดี จากการบอกลำมีพันธุ์ปลามากมายทั้ง ปลาช่อน ปลาช่อนไซ ปลาชะโด ปลาลูกขาว ปลากะรัง ปลาหลด ปลาโสด ปลาแยง ปลาหมอ ปลาหมอเทศ ปลาโง ปลาแก้มขี้ ปลาซิว ปลากระดี่ ปลาดำสี ปลาสลัด ปลาโบน ปลาลูกแหงษ์ไข่ ปลาแม่ ปลาตก ปลาชอทราย ปลาผี ปลาไหล ฯลฯ แต่จากการระเบิดหิน ทำให้ปลามากมายชนิดหายไป หลายชนิดลดจำนวนลง เพราะแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งเพาะฟักหรืออนุบาลหมดสิ้นไป ส่วนด้านบนภูเขาพันธุ์ไม้กล้วยไม้ สัตว์ป่า ลิง ค่าง และนกหลายชนิดหายไปหมดสิ้นเช่นกัน

๒. ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ได้รับผลกระทบ

ทางเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหาได้ทราบข้อมูลจากเอกสารของอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาเมื่อประมาณปลายเดือนกันยายน ๒๕๕๒ จากเอกสารนั้นทำให้ทราบว่า ประทานบัตรได้หมดอายุไปแล้วหนึ่งบริษัท และกำลังจะหมดประทานบัตรอีกหนึ่งบริษัท

ถัดจากนั้นกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา ได้รับทราบข้อมูลอีกครั้งว่ามีหนึ่งลือต่วนจากอำเภอรุดุมิ แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ให้ความคิดเห็นในการขอต่อประทานบัตรเหมืองหินของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด

ว่ามีผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ติดต่อหนังสือกลับให้ทางอำเภอในวันเดียวกันว่า มีผลกระทบเล็กน้อย ทั้งที่ยังไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเลย และทราบว่า จะมีการนำเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ดังนั้น ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหาจึงได้ทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อขอให้ชะลอการต่ออายุประทานบัตร และในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ได้มีหนังสือ ๔ ฉบับ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ นายอำเภอรุดุมิ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา เพื่อขอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่และการต่ออายุประทานบัตรของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด แต่จนถึงขณะนี้โรงเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๒ ก็ยังไม่มีกรณีแจ้งจากหน่วยงานเหล่านี้แต่อย่างใด

ต่อมา เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา ได้รับแจ้งจากอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาว่า มีเอกสารการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งในอดีต และในการขอต่ออายุประทานบัตรครั้งนี้ รวมทั้งเอกสารรายงานผลการตรวจวัดด้านสิ่งแวดล้อม ๕ ปี (ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑) หลังจากนั้นประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา ได้รับทราบข้อมูลว่า นายอำเภอรุดุมิได้กำหนดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้เพื่อพิจารณาเรื่องนี้ ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา จึงทำหนังสือติดตามการขอข้อมูลข่าวสารที่เคยยื่นไปต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ แต่ไม่มีคำตอบกลับมาแต่อย่างใด

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา ทำจดหมายเปิดผนึกถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ รวมไปถึงคณะผู้บริหาร ประธานสภา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ ขอให้ชะลอการตัดสินใจการต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองหิน โดยให้เหตุผลว่า ชาวบ้านยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการทำเหมืองหินน้อยมาก ขอโอกาสร่วมศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ใหม่โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน รวมถึงขอให้ร่วมมือกันศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA)

ต่อมา วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ โดยที่สมาชิกเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหินเขาถูกหา ไม่ได้เข้าร่วมการประชุม เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดความไม่ปลอดภัยแก่สมาชิก เพราะก่อนหน้านี้มีความเคลื่อนไหวภายในบริษัทว่า ได้มีการปรับคนงานเพื่อทำหน้าที่ตอบโต้กลุ่มคัดค้าน ปรากฏว่าในการประชุมดังกล่าวมีการแลกเปลี่ยนสอบถามข้อมูลโดยผู้แทนบริษัททั้งสองแห่ง ใช้เวลาชี้แจงประมาณ ๒๐ - ๓๐ นาที ในที่สุดที่ประชุมมีมติเป็น เอกฉันทให้ต่ออายุประทานบัตรไปอีก ๑๐ ปี ทั้งๆ ที่ไม่มีเอกสารรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และไม่เคยจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอันเป็นขั้นตอนสำคัญของการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อนที่จะมีการลงมติในครั้งนี้แต่อย่างใด

๓.๒ คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง

๓.๒.๑ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา

(๑) การชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

๑. พื้นที่บริเวณเขาถูกหา ตำบลลุดหาได้ อำเภอรุดุมิ จังหวัดสงขลา เดิมเป็นพื้นที่ที่ได้มีการอนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน ตามมาตรา ๙ ของประมวลกฎหมายที่ดิน ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๘ เห็นชอบกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงการระเบิดและย่อยหินไปเป็นเทคโนโลยีการทำเหมืองหิน พื้นที่บริเวณดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อกิจการเหมืองหินอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ กำหนดให้พื้นที่บริเวณเขาถูกหา ตำบลลุดหาได้ อำเภอรุดุมิ จังหวัดสงขลา เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม โดยมีการอนุญาตประทานบัตรในพื้นที่ดังกล่าว จำนวน ๒ แปลง ดังนี้

(๑) ๑๒๖๖๔๔/๑๕๒๓๐ ของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ซึ่งมีความเป็นมาในการอนุมัติประทานบัตร ดังนี้
ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรพลลิดา ได้ยื่นคำขอประทานบัตรที่ ๓/๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๘ ขนหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ที่ตำบลลุดหาได้ อำเภอรุดุมิ จังหวัดสงขลา เป็นที่ดินเอกสารสิทธิ์และพื้นที่ป่า ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ และอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี

คำขอประทานบัตรแปลงนี้ได้ดำเนินการปิดประกาศคำขอประทานบัตร เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ไม่มีผู้คัดค้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ให้ความเห็นชอบคำขอประทานบัตรแปลงนี้ ตามหนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ เลขที่ สข ๗๔๘๐๑/๑๒๗ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๑๐ ได้ตรวจสอบพื้นที่คำขอประทานบัตรแปลงนี้แล้ว ไม่พบแหล่งโบราณคดีและไม่มีผลกระทบ ต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุในพื้นที่

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒

กรมป่าไม้แจ้งไม่ขัดข้องในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเพื่อการออกประทานบัตร

คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่ มีมติเห็นควรอนุญาตประทานบัตรแปลงนี้กำหนดอายุ ๑๐ ปี ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ภายหลังคณะกรรมการฯ มีมติเห็นควรอนุญาต ได้มีหนังสือสอบถามปัญหา ในด้านมวลชนหรือการคัดค้านของราษฎรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล คูหาใต้แจ้งว่า ไม่มีปัญหาด้านมวลชนและไม่มีการคัดค้านแต่อย่างใด ลงนามโดยนายชิต ไชยรักษ์ ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลคูหาใต้ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุญาตเป็นประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๒๙๐ ให้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรพลศิลา อายุ ๑๐ ปี ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เนื้อที่ ๑๖๕ ไร่ ๓๒ ตารางวา

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรพลศิลา ได้ยื่นคำขอโอนประทานบัตรให้แก่บริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ซึ่งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่ได้พิจารณาเห็น ควรอนุญาตให้โอนประทานบัตรแปลงนี้ได้ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ อนุญาตให้โอนประทานบัตรแปลงนี้ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔

(๒) ประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๓๓๑ ของนายมนู เลขะกุล ซึ่งมีความเป็นมาในการอนุมัติประทานบัตร ดังนี้

- นายมนู เลขะกุล ได้ยื่นคำขอประทานบัตรที่ ๑๗/๒๕๓๘ ชนิดหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ที่ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๘

- คำขอประทานบัตรแปลงนี้ได้มีประกาศตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ ไม่มีผู้ร้องเรียนคัดค้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑

- สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๑๐ ได้ตรวจสอบพื้นที่ ไม่พบแหล่งโบราณคดีและไม่มีผลกระทบต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในพื้นที่แต่อย่างใด

- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- กรมป่าไม้ แจ้งไม่ขัดข้องในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเพื่อการออกประทานบัตร

- ภายหลังคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่ เห็นควรอนุญาต ได้มีหนังสือสอบถามปัญหาด้านมวลชนหรือการคัดค้านของราษฎรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้แจ้งว่าไม่มีปัญหาด้านมวลชน และไม่มีการคัดค้านแต่อย่างใด ตามหนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้เลขที่ สข ๗๘๑๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ ลงนามโดยนายชิต ไชยรักษ์ ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้อนุญาตประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๓๓๑ ให้แก่นายมนู เลขะกุล ที่ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัด สงขลา มีอายุ ๑๐ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

- นายมนู เลขะกุล ผู้ถือประทานบัตร ได้ให้บริษัท แคลเซียม ไทยอินดอร์ จำกัด รับช่วงการทำเหมือง โดยอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา ได้อนุญาตให้ รับช่วงการทำเหมืองได้ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓

๒. การตรวจสอบกำกับดูแลการทำเหมือง ได้มีฝ่ายโอนการกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน การทำเหมืองแร่ ตามคู่มือวิธีการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมทั้งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้เข้าทำการตรวจสอบการทำเหมืองและการปฏิบัติตามเงื่อนไขแนบท้ายประทานบัตรอย่าง สม่าเสมอ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๓๐ ได้กำหนดบทลงโทษกรณีผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตประทานบัตรในมาตรา ๑๘๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรได้ โดยการกระทำความคิดที่ต่อระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามมาตรา ๑๕๓

๓. การขอต่ออายุประทานบัตรต้องดำเนินการตามระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับคำขอประทานบัตร การออกประทานบัตร การต่ออายุประทานบัตร และการโอนประทานบัตร พ.ศ.๒๕๕๗ กรณีอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี ผู้ขอต้องจัดทำรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะกรรมการพิจารณา ผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ ภายหลังคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วจึงประมวลเรื่องเพื่อการอนุญาตประทานบัตรต่อไป

๔. การให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมาย ตามมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๓๐ โดยมีหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๓๐ ซึ่งรัฐมนตรี ได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการออกใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมือง ตามคำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรมที่ ๖๔๕/๒๕๕๖ ฉบับวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๒.๒ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา

(๑) การชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๑. กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ กำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรมของจังหวัด สงขลา ณ "เขาคูหา" (บางส่วน) ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ต่อมา พื้นที่ดังกล่าวได้รับอนุญาตเป็นประทานบัตรจำนวน ๒ แปลง คือ ประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๒๙๐ ของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด (เดิมห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรพลศิลา) และประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๓๓๑ ของ นายมนู เลขะกุล โดยผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้

๑.๑ ประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๒๙๐ ของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ชนิดแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง เนื้อที่ ๑๖๕ ไร่ ๐ งาน ๓๒ ตารางวา มีอายุ ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และสิ้นอายุวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี เป็นพื้นที่ ป่าไม้เนื้อที่ ๑๓๘ ไร่ ๑ งาน ๓๒ ตารางวา พื้นที่กรรมสิทธิ์ เนื้อที่ ๒๖ ไร่ ๓ งาน และได้ยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตรไว้เป็นคำขอที่ ๓/๒๕๕๔ ลงวัน ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เพื่อขอต่ออายุประทานบัตรต่อไปอีก ๑๐ ปี ซึ่งบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ได้ดำเนินการคำขอต่ออายุประทานบัตรแปลงนี้ มากุต้องครบถ้วนตามระเบียบและกฎหมาย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ จังหวัดสงขลาได้ส่งเรื่องไปขอรับอนุญาตยังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม แล้ว โดยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ อยู่ในขั้นตอนขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี โดยกระทรวงมหาดไทยขอให้จังหวัดสงขลาหารือร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตั้งโครงการเหมืองแร่ แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงมหาดไทยทราบ องค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้ซึ่ง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตั้งขอโครงการเหมืองแร่ดังกล่าว ได้จัดให้มีการประชุมสภา สมัยวิสามัญ สมัยที่ ๓ ประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ เพื่อเสนอความเห็นในการขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี ผลปรากฏว่า มติที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ความเห็นชอบ การขอต่ออายุประทานบัตรเหมือนแรจากสภา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ในระหว่างการพิจารณาของจังหวัดสงขลา โดยมอบ หมายให้นายอำเภอรัตนภูมิเป็นผู้รับผิดชอบหลักในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แต่งตั้งคณะทำงานตามคำสั่งอำเภอ รัตนภูมิที่ ๒๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ และได้จัดประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหากการทำเหมืองหินเขาคูหา อำเภอ รัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๓

สรุปมติที่ประชุมในประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ๑) ให้มีการตรวจสอบสภาพประจำปีอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง โดยเพิ่มจำนวนครั้งของการตรวจสอบสภาพ
- ๒) ให้อำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษในเรื่องความเสียหายของบ้านเรือนราษฎรในอดีตและอนาคตจากกระเบิดหิน และให้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน
- ๓) ห้ามใช้วัตถุระเบิด เก็บปริมาณตามที่กฎหมายกำหนดโดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันปัญหามันร้ายเสียหายจากแรงสั่นสะเทือนของกระเบิดหิน
- ๑.๒ ประทานบัตรที่ ๒๗๖๕๕/๑๕๓๓๑ ของนายมนู เลขะกุล ชนิดแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง เนื้อที่ ๔๕ ไร่ ๐ งาน ๙๕ ตารางวา มีอายุ ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ และสิ้นอายุวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี เป็นพื้นที่ป่าไม้เดิมแปลง ได้ ยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตรไว้เป็นคำขอที่ ๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เพื่อขอต่ออายุประทานบัตรต่อไปอีก ๑๐ ปี เมื่อเดือนกุมภาพันธ์

๒๕๕๓ ยังอยู่ในขั้นตอนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ ป่าไม้ ๒. ระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับค่าชดเชยประชานบัตร การออกประชานบัตร การต่ออายุประชานบัตร และการโอนประชานบัตร พ.ศ.๒๕๕๗ กำหนดให้ขอความเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ค่าชดเชยประชานบัตรตั้งอยู่ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตเฉพาะค่าชดเชยประชานบัตรเท่านั้น สำหรับค่าชดเชยต่ออายุประชานบัตรไม่ได้กำหนดให้ต้องขอความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ต่ออายุประชานบัตรแต่อย่างใด แต่การขออนุญาตใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ มี ตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อกิจการกรมการทำเหมืองแร่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นราย ไป โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๒) การชี้แจงด้วยวาจา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ กรณีเฉพาะของรายนี้กรณีนี้ที่ประชานบัตรสิ้นอายุแล้วแต่ยังมีแร่ที่ระเบิดแล้วอยู่ในความครอบครอง คือ ยังชนไปไม่หมด ผู้ประกอบการสามารถขออนุญาตครอบครองแร่ดังกล่าวและชนไปทำการไม่ได้

(๓) การชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ๑. เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ สถานะของบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด และนายมนู เลชะกุล ถือว่าอยู่ระหว่างการต่ออายุประชานบัตรอยู่ คือ ค่าชดเชยต่ออายุประชานบัตรที่ ๓/๒๕๕๓ และที่ ๒/๒๕๕๑ ตามลำดับ

๒. กระบวนการ ขั้นตอน และความคืบหน้าในการขอต่ออายุประชานบัตรดังกล่าว ๒.๑ กรณีบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด จังหวัดสงขลาได้ส่งเรื่องการขอต่ออายุประชานบัตรไปยังกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่แล้ว โดยอยู่ในขั้นตอนที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ มี ซึ่งเข้าพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ได้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดสงขลาให้ความเห็นประกอบการพิจารณา ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาจึงส่งการให้ชะลอส่งเรื่องจนกว่าจะได้ข้อยุติจากการตรวจสอบคำร้องเรียนของประชาชน ที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสงขลาไว้ก่อน ประกอบกับที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ มีการอภิปรายโต้แย้งว่ากรณีเปิดดินจะสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนบริเวณใกล้เคียง บ้านเรือนมีรอยร้าว หลังคาครกเบื้องแตก มีปัญหาด้านสุขภาพ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและมีการคัดค้านจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนไม่ให้มีการต่ออายุสัมปทาน เพราะสร้างความเสียหายต่อบ้านเรือนของประชาชนใกล้เคียง มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และการประกอบอาชีพการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับมีชาวกรคัดค้านทางสื่อมวลชน และมีคำร้องเรียนอยู่ อีกทั้งพื้นที่ที่ขอต่ออายุสัมปทานอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ มี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเสียก่อน ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรอบคอบไม่สร้างปัญหาในอนาคต จึงขอให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาเข้าร่วมกับอำเภอรัตนภูมิ องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ และบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าชดเชยที่ดินโดยจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันทุกฝ่าย

๒.๒ กรณีของนายมนู เลชะกุล ผู้ขอได้ยื่นคำขอต่ออายุประชานบัตรไว้ที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาภายในกำหนด อยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการของจังหวัดและผู้กำลังดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้

๓. ความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาค่าชดเชยของราษฎร อำเภอรัตนภูมิได้มีคำสั่ง ที่ ๓๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ประเมินความเสียหายของหมู่บ้านเรือนราษฎรในอดีตและในอนาคต ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองระเบิดหินของบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด และ นายมนู เลชะกุล (บริษัท แคลเซียมไทยอินเดอ์ จำกัด รับช่วงการทำเหมือง) โดยมี ว่าที่ร้อยตรีคมสัน ผดุงปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ) เป็นประธานกรรมการ แต่ นายเอกชัย อิศระทะ เครือข่ายคัดค้านการต่อสัญญาเหมืองหินเขาคูหา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่า นายอำเภอรัตนภูมิได้เตรียมดำเนินการ ลงประชามติประชาชนในพื้นที่ ๕ หมู่บ้านในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ เพื่อสำรวจความเห็น ว่าเห็นด้วยในการต่ออายุประชานบัตรเหมืองหินเขาคูหา ทั้งที่การแก้ไขปัญหาค่าชดเชยของราษฎรตามคำสั่งดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนโดยไม่เป็นธรรม สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๔ และคณะ เดินทางร่วมสังเกตการณ์การทำประชามติ ในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ รวมถึงประชุมหารือร่วมกับ ส่วนราชการและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ประชุมมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหาค่าชดเชยของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากแรงสั่นสะเทือนของการทำเหมืองระเบิดหินทำให้บ้านเรือนเสียหายจำนวน ๓๒๖ หลังคาเรือน จาก ๕ หมู่บ้าน (หมู่ที่ ๕ ๔ ๗ ๙ และ ๑๒) ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต ๑ สงขลา ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา นายอำเภอรัตนภูมิ นางพิชยา แก้วขาว (อนุกรรมการทะเลสาบสงขลา) ผู้ประกอบการ ๒ คน ตัวแทนราษฎร ๓ คน เป็นกรรมการ และอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา เป็นกรรมการและเลขานุการ ขณะชี้แจง 3 ตุลาคม ๒๕๕๓ อยู่ในระหว่างจัดทำคำสั่งนี้

๓.๒.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ชี้แจงด้วยวาจา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้มีความเห็นว่า การมีโรงโม่หินเข้ามาตั้งในพื้นที่ที่จะช่วยทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เพราะชาวบ้านจะมีงานทำ โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ ประชานบัตร เช่น การทำงานในโรงโม่หิน หรือการขายอาหารให้แก่คนงานในโรงงาน ในการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งได้มีการพิจารณาเรื่องการขอต่ออายุประชานบัตรของบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบผ่อนผันอนุญาตให้บริษัทฯ ใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ มี เพื่อต่ออายุประชานบัตรได้ ส่วนเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วนั้น เช่น เสียงดัง แรงสั่นสะเทือน และฝุ่นละอองจากการระเบิด องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ก็ได้รับเรื่องร้องเรียนจากชาวบ้านและได้มีการประสานงานกับบริษัทฯ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดให้แก้ไขปัญห เช่น การติดตั้งเครื่องวัดเสียง การประสานให้บริษัทฯ ติดตั้งระบบฉีดน้ำก่อนการระเบิดและในขณะทำการระเบิด การให้บริษัทฯ กระจายจุดที่ทำการระเบิด

ส่วนปัญหามันเรือนประชาชนแตกร้าวจากการระเบิด ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ไปสำรวจและประเมินความเสียหาย และได้มีหนังสือแจ้งบริษัทฯ ขอให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนด้วย ที่ผ่านมารบริษัทฯ ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและบริษัทฯ ยังมอบที่ดินให้ชุมชนและมอบรถ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้อีกด้วย ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้เคยได้รับเรื่องร้องเรียนจากชาวบ้านว่าได้รับความเดือดร้อนจากการระเบิดหิน แต่ไม่ได้มีการส่งต่อไปให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา และไม่ได้นำเข้าประกอบการพิจารณาในที่ประชุมเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ แต่อย่างใด

๓.๒.๔ บริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร บริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ได้ประกอบกิจการโรงโม่หินตามประชานบัตรเลขที่ ๒๒๖๕๔/๑๕๒๙๐ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๒ โดยในระยะแรกอยู่ในชื่อของ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรพลคิลลา ซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งกรมที่ดิน เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๓ และได้โอนประชานบัตรเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้แก่ บริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ชนิดเรดิอุตสาหกรรมชนิดหินปูน เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง เนื้อที่ ๑๖๕ ไร่ ๐ งาน ๓๒ ตารางวา มีอายุ ๑๐ ปี นับแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และสิ้นอายุวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ มี เป็นพื้นที่ป่าไม้เนื้อที่ ๑๓๘ ไร่ ๐ งาน ๓๒ ตารางวา และพื้นที่กรรมสิทธิ์เนื้อที่ ๒๖ ไร่ ๓ งาน ๐ ตารางวา ได้ยื่นคำขอต่ออายุประชานบัตรไว้แล้ว เพื่อขอต่ออายุประชานบัตรต่อไปอีก ๑๐ ปี ซึ่งเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดสงขลา ได้รับจดทะเบียนไว้เป็นคำขอที่ ๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดหาได้ ซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตั้งโครงการเหมืองแร่ ได้จัดให้มีการประชุมสภาสามัญ สมัยที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๒๐ น. ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบในการต่ออายุประชานบัตร ได้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้เคียงโครงการ คือ หมู่ ๕ ๗ และ ๙ มีมติให้ความเห็นชอบในการประกอบกิจการของบริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ทั้ง ๓ หมู่บ้าน บริษัท พีรพลมายน์ จำกัด ได้ดำเนินการคำขอต่ออายุประชานบัตรเปลี่ยนอย่างถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบและกฎหมาย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ส่วนในเรื่องแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินของบริษัทฯ นั้น ทางบริษัทฯ ได้ดำเนินการนโยบายใน ๒ ส่วนใหญ่ๆ ควบคู่กันโดยตลอด คือ นโยบายการช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือที่เป็นสาธารณะและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวม เช่น การจัดตั้งกองทุนต่างๆ และการช่วยเหลือราษฎรที่อาศัยอยู่รอบโครงการเพื่อประสพภัยธรรมชาติ

ส่วนนโยบายอีกด้านของบริษัทฯ คือ การเยียวยาระวังป้องกันและ करनाเสนอจ่าย ค่าทดแทน เช่น การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้าดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่เป้าหมายรอบโครงการ ๑๒ หมู่บ้าน มีการเอ็กซเรย์ให้กับประชาชนที่มีความประสงค์จะเข้ามาตรวจรักษาและดูแลรักษาพยาบาลโดย

ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา และได้มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนหรือชดเชยกรณีได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ในส่วนของปัญหาที่ได้รับการพิจารณาให้เข้าสู่กระบวนการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาระหว่างภาครัฐและชุมชนนั้น บริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด ได้เป็นผู้จัดการและดำเนินการประสานงานให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างตรงไปตรงมา และยอมรับความคิดเห็นของทุกภาคส่วน โดยดำเนินการเปิดการประชุม ๓ ฝ่าย คือ ภาครัฐ ชุมชน และบริษัท เพื่อหาทางออกของปัญหาและอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพา ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตลอดมา

จากการเรียกร้องของเครือข่ายคัดค้านการต่อประทานบัตรของบริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด บริษัทฯ ยังแจ้งว่าหนึ่งในแกนนำเครือข่ายคัดค้านการต่อประทานบัตร คือ ว่าที่ร้อยตรีหญิงณฤมณ จันทสุวรรณ นั้น ได้รับการเยียวยาและช่วยเหลือจากทางบริษัทฯ ด้วยดี ตลอดมา ดังนั้นการเรียกร้องคัดค้านการต่อประทานบัตรของกลุ่มเครือข่ายดังกล่าว อาจมีนัยประการอื่นแอบแฝงอยู่เพราะผู้นำชุมชนต่างๆ และประชาชนส่วนมากในบริเวณรอบเขาตุ๊กหาไม่ได้เห็นด้วยกับ การคัดค้านครั้งนี้

ในการประกอบกิจการทำเหมืองยาวนานกว่า ๓๐ ปีของบริษัทฯ มีความจริงใจเสมอมาในการพยายามลดผลกระทบในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่อาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อชุมชนซึ่งทางบริษัทฯ พยายามทำให้เกิดผลทางรูปธรรม และให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ตามข้อบังคับทางกฎหมายทุกประการ โดยได้ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ฝุ่นละออง เสียง และสิ่งแวดล้อม แรงสั่นสะเทือน ปรากฏผลการตรวจวัดไม่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

นอกจากนั้น กรมควบคุมมลพิษได้เข้าตรวจสอบบริษัทฯ เป็นประจำทุกปีในโครงการ "โรงโม่หินติดตา" ซึ่งผลการตรวจสอบการดำเนินงานปรากฏว่า บริษัทฯ ได้รับการจัดอันดับอยู่ในกิจการที่ "ดี" เพียงเดียวในจังหวัดสงขลา ๒ ปี ติดกัน คือ พ.ศ.๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ และ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ นอกเหนือจากการดำเนินการข้อกำหนดทางกฎหมายที่มีผลบังคับต่อการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดแล้ว ทางบริษัทฯ ก็ยังได้ดำเนินโครงการต่างๆ ในการลดมลพิษในพื้นที่โครงการและ เพิ่มมูลค่าประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเพื่อนำเอาทรัพยากรที่ใช้แล้วและนำกลับไปใช้ใหม่ เช่น โครงการการใช้น้ำในโรงโม่ระบบหมุนเวียน และโครงการถนนทางวิ่งส่วนบุคคลเพื่อลดมลพิษจากฝุ่น

๓.๓ คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชี้แจงด้วยวาจา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณารายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินการทำเหมืองแร่ครั้งนี้มี ๒ ขั้นตอน คือ การประชุมก่อนเริ่มการศึกษาเพื่อสำรวจว่าชุมชนมีความกังวลเรื่องใดบ้าง และการประชุมรับฟังความคิดเห็นร่างรายงานที่ได้จัดทำเสร็จแล้ว

ในการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการนี้ ผู้ประกอบการได้ทำประชาคมหมู่บ้านในระยะ ๓ กิโลเมตร หลังจากนั้นได้มีการสอบถามเชิงลึกในรัศมี ๕๐๐ เมตรรอบพื้นที่ประทานบัตร จากตัวเลขจำนวนชาวบ้านที่ได้ถูกสอบถามมีประมาณ ๕๐๐ กว่าคน ผลการสำรวจพบว่า มีผู้เห็นด้วยประมาณร้อยละ ๕๐ ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๑๘ และที่เหลือไม่แสดงความคิดเห็น ข้อมูลการสอบถามเหล่านี้ได้นำมากำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และได้รับความเห็นชอบไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ถ้ามีประเด็นปัญหาใหม่ที่ไม่เคยพิจารณามาก่อนก็สามารถนำมาพิจารณาใหม่ได้

๓.๓.๒ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓

๑. สภาพทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ บริเวณเขาตุ๊กหาในพื้นที่หมู่ที่ ๙ ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีสภาพเป็นป่าดงดิบบนบนเขา มีร่องรอยการระเบิดและย่อยหินมาก่อน ไม่ส่วนใหญ่เป็นไม้ชั้นล่าง เป็นไม้พุ่ม ไม้เลื้อย และพวกพืชพิษขึ้นปกคลุมอยู่โดยทั่วไป และติดอยู่ในเขตแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ บี และชั้นที่ ๕ เป็นป่าดงพรุราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.๒๕๔๔ มาตรา ๔ พื้นที่ไม่มีผู้ครอบครองหรือได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และไม่อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งไม่อยู่ในพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี

๒. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่อำเภอรัตภูมิ และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๖ ได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีการร้องเรียนปัญหาด้านมลพิษบริเวณเขาตุ๊กหา ผลการตรวจสอบปรากฏว่า คณะเจ้าหน้าที่ได้สังเกตการณ์การระเบิดหินและตรวจระดับเสียงดังจากการระเบิดหิน รวมทั้งปริมาณฝุ่นละออง ในเวลา ๑๗.๕๕ น. และเวลา ๑๘.๐๐ น. พบว่าระดับเสียงมีค่าเท่ากับ ๖๑.๑ เดซิเบล และ ๗๔.๖ เดซิเบล ตามลำดับ ซึ่งมีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานควบคุมระดับเสียงและความสั่นสะเทือนจากการทำเหมืองหิน ซึ่งลักษณะของการระเบิดหิน คณะเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบสรุปเห็นว่า มีฝุ่นละอองเกิดขึ้น และกระจายมายังทิศทางของบ้านประชาชน และโรงเรียนซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญได้ และยังพบร่องรอยว่า การระเบิดอาจมีหินปลิวและร่วงหล่นในพื้นที่ของประชาชนและอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และยังมีกรณีระเบิดบริเวณยอดโดยไม่มีมีการกันแนวเขตเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๓.๓ อำเภอรัตภูมิ

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓

๑. เขาตุ๊กหาตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๙ ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีหมู่บ้านตั้งอยู่รอบภูเขาจำนวน ๕ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๕ ๕ ๗ ๙ และ ๑๒ มีผู้ประกอบการได้รับประทานบัตรจำนวน ๒ ราย คือ บริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด ประทานบัตรเลขที่ ๒๗๖๕๔/๑๕๒๕๐ ได้สิ้นอายุประทานบัตรไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และนายบุญ เลขะกุล ประทานบัตรเลขที่ ๒๗๖๕๔/๑๕๓๓๑ โดยมีบริษัท แคลเซียมไทย อินเตอร์ จำกัด รับช่วงตามใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองที่ ๑/๒๕๕๐ สิ้นอายุเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓ และนายบุญ เลขะกุล ได้ขอใช้สิทธิทำเหมืองอีก ๑๘๐ วัน ตามนัยแห่งมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ - วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และผู้ประกอบการทั้ง ๒ ราย ได้รับอนุญาตให้ซื้อ มี ไซ้ ซึ่งวัดระเบิด ดังนี้

๑.๑ บริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด ได้รับอนุญาตตามแบบ ป.๕ ใบอนุญาตเลขที่ ๑/๒๕๕๒ ออกให้โดยอำเภอรัตภูมิ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ สิ้นอายุวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๑.๒ บริษัท แคลเซียมไทย อินเตอร์ จำกัด ได้รับอนุญาตตามแบบ ป.๕ ใบอนุญาตเลขที่ ๒/๒๕๕๒ และ ๓/๒๕๕๓ ออกให้โดยอำเภอรัตภูมิ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ สิ้นอายุวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๓

๒. อำเภอรัตภูมิเคยได้รับเรื่องร้องเรียนจากราษฎรเกี่ยวกับความเดือดร้อนจากการ ทำเหมืองหินดังกล่าว และได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาก็กับผู้ได้รับความเดือดร้อนแล้ว

อนึ่ง เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๓ บริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด ได้หยุดกิจการเนื่องจากประทานบัตรสิ้นอายุ และบริษัท แคลเซียมไทย อินเตอร์ จำกัด ใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองจะหมดอายุในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๓ อยู่ระหว่างผู้ประกอบการทั้งสองรายกำลังอยู่ระหว่างยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตร

๓.๔ การฟ้องคดี

ภายหลังการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แล้วคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนได้รับการชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้ร้องว่า ได้มีชาวบ้าน ๖ ราย ซึ่งเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหามันเรือนแตกร้าและเรื่องฝุ่นและเสียง ยื่นฟ้องคดี ดังนี้

1. ชาวบ้าน ๔ รายได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๘๘/๒๕๕๓ ว่า การระเบิดหินของบริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน และขอให้บริษัทฯ รับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ศาลชั้นต้นได้มี คำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ว่า การระเบิดหินของบริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและเป็นการละเมิดให้บริษัทฯ รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์สำหรับ คำบ้านเรือนแตกร้าและค่าที่ฝุ่นฟุ้งทำให้บ้านเรือนสกปรก แต่ไม่ให้ค่าเสียหายจากการตกใจ เนื่องจากเสียงดัง และหวาดกลัวหินหล่นใส่ โจรทก์และจำเลยอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ภาค ๙ เป็นคดีหมายเลขดำ ที่ ๓๓๘/๒๕๕๔ ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ 516/2555 เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ แก่เป็นให้ชดใช้คำบ้านเรือนแตกร้าและค่าฝุ่น และยังไม่ให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการตกใจจากเสียงระเบิดและความหวาดกลัวที่เกิดจากหินหล่นใส่ จำเลยฎีกา ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ศาลฎีกา

2. ชาวบ้านอีก ๒ ราย ได้ยื่นฟ้องบริษัท พีรพลมายนั่ง จำกัด และบริษัท แคลเซียมไทยอินเตอร์ จำกัด ต่อศาลจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๘๐/๒๕๕๓ เรียกค่าเสียหายจากรัฐ ฝุ่น เสียงระเบิด หินหล่นใส่ และค่าเสียหายจากการที่รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดสงขลา

๔. กฎหมายและกติการะหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

- (1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑ ข้อ ๑ ย่อย ข้อ ๒ ย่อย ข้อ ๓ ย่อย และ ข้อ ๔
- (2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑ ข้อ ๑ ย่อย ข้อ ๒ ย่อย ข้อ ๓ ย่อย และ ข้อ ๒๕

(3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๔
(๔) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

๕. ความเห็นและมติของคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชน

๕.๑ คณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนในคราวประชุมครั้งที่ 21/2556 เมื่อวันที่ 21พฤษภาคม 2556 ได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วมีความเห็น ดังนี้

(๑) การระเบิดหินในพื้นที่หมู่ที่ ๙ ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน หรือไม คณะกรรมการด้านสิทธิชุมชน พบว่าประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๙ ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ได้รับผลกระทบและความเสียหายจากการระเบิดหินของบริษัทฯ จริง เนื่องจาก มีอาคารบ้านเรือนของชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงและรอบๆ กับภูเขาได้รับความเสียหายจากการระเบิดผิวของเศษหิน ความสั่นสะเทือนทำให้บ้านเรือนแตกร้าว ทรัพย์สินเสียหาย กระทั่งเกิดการท่วมน้ำหนักและการเกษตร วิธีชีวิตการทำมาหากินรอบๆ ภูเขา ซึ่งเคยอาศัยน้ำจากเหมืองที่ไหลออกมาจากภูเขาในการทำนา อีกทั้งยังเกิดผลกระทบต่อสุขภาพกาย จิตใจ สังคม ด้านสุขภาพกาย ได้รับผลกระทบจากฝุ่นที่เกิดจากการใช้เครื่องจักรจะระเบิด ฝุ่นจากการระเบิดหิน ฝุ่นจากการค้ำหิน ฝอยอดเขาลงสู่ด้านล่าง ฝุ่นจากการไม่หินย่อย ฝุ่นจากการขนส่งลำเลียงบนถนน ด้านสุขภาพจิตใจ ผลกระทบจากเสียง จากการใช้เครื่องจักรทำงานหน้าเหมืองทั้งกลางวันและกลางคืน เสียงจากหัวเจาะระเบิดเสียงระเบิด เสียงจากการค้ำหิน เสียงจากการกระแทกหิน เสียงจากการลำเลียงหิน ย่อยหิน โม่หิน และเสียงจากการขนส่ง อีกทั้งกระแสลมที่พัดผ่านและแรงระเบิดของเหมืองหินก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชาวบ้านโดยรอบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งมีให้เห็นแล้วจากการประกอบกิจการที่ผ่านมา ที่มีการรายงานถึง ๓๒๖ หลัง จากข้อมูลของอำเภอรัตภูมิที่มีการประกาศให้จังหวัดสงขลาว่าเจ้าของบ้านเรือนที่แตกร้าวได้รับความเสียหายถึง ๓๒๖ หลัง แม้ในรายงานการตรวจสอบเรื่องแรงสั่นสะเทือน เรื่องฝุ่นฟุ้งกระจาย ว่าไม่เกิดความตระหนก แต่หากยังมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องย่อมมีหน้าที่จะต้องแก้ไขหรือป้องกันมิให้เกิดขึ้น อันเป็นหลักในการปกป้องให้ประชาชน ชุมชน ได้อยู่กันอย่างสงบท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้น การพิจารณาการขอต่ออายุประทานบัตร จึงจำเป็นต้องมีการขออนุญาตให้ข้อมูลข่าวสารและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่แท้จริง แล้วนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อจะต่อหรือไม่ต่อประทานบัตร

นอกจากนี้ จากการตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ยังพบข้อบกพร่องของข้อมูล เช่น การที่ไม่ระบุว่ามีบ้านเรือนอยู่รอบภูเขาในรัศมี ๕๐ - ๑๐๐ เมตร ทั้งๆ ที่มีอยู่อย่างน้อย ๔ - ๕ หลัง ก็เป็นข้อพิพาท การไม่ระบุว่ามีการร้องเรียน หรือการบอกว่แก้ไขได้ แต่ในความเป็นจริงยังมีชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนมาโดยตลอด และยังไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายงานดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ อีกทั้ง ไม่มีการจัดทำประชาคมตามระเบียบการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด (๒) กระบวนการต่ออายุประทานบัตรให้แก่บริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด เป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักสิทธิชุมชน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

คณะกรรมการฯ พบว่า ภายหลังจากที่ประทานบัตรของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด ตามประทานบัตรที่ ๒๒๖๕๔/๑๕๒๙๐ และนายมนู เลขะกุล ตามประทานบัตรที่ ๒๒๖๕๔/๑๕๓๓๓ สิ้นอายุลงเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓ ตามลำดับ และผู้ประกอบการ ทั้ง ๒ ราย ได้ยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตร แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาตต่ออายุประทานบัตรดังกล่าวไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งไม่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการขอต่ออายุประทานบัตร และที่สำคัญคือ ไม่ได้ให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการระเบิดหินดังกล่าวได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยกล่าวอ้างว่าไม่มีระเบียบกำหนดไว้ว่ากรณีการขอต่ออายุประทานบัตรต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกรณีการขอต่ออายุประทานบัตรของผู้ประกอบการ ทั้ง ๒ รายข้างต้น และหน่วยงานยังเห็นว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกรณีนี้ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ชั้นการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประทานบัตร ทั้ง ๒ แปลงนี้แล้ว ซึ่งต่อมาสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ได้ให้ความเห็นชอบในรายงานแล้วเช่นกัน

ข้ออ้างที่ว่า ไม่มีระเบียบกำหนดในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกรณีการขอต่ออายุประทานบัตร จึงไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อกรณีการขอต่ออายุประทานบัตรทั้ง ๒ แปลงข้างต้นนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่อาจรับฟังได้ ความเห็นเช่นนี้ย่อมเป็นการวางมาตรฐานการต่ออายุประทานบัตรที่ไม่จำเป็นต้องถือปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของพิจารณาอนุญาตให้ประทานบัตรตามกระบวนการปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้อาจได้รับผลกระทบได้โต้แย้งคัดค้าน เพราะการยื่นขอต่ออายุประทานบัตรดังกล่าวได้เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๒ ซึ่งได้มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ว่า "สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรง ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง" ซึ่งสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้บัญญัติไว้ ตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ และยังได้มีการรับรองสิทธิชุมชน สิทธิในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ อนุรักษ์รักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ อันเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง การที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้ชี้แจงถึงขั้นตอนในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมว่า จะต้องมีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งก่อนและหลังการทำรายงานแล้วเสร็จ แต่จากการตรวจสอบไม่พบว่าได้มีการจัดทำประชาคมขึ้นทั้งก่อนและหลังของการจัดทำรายงานฯ แต่อย่างใด

ดังนั้น การพิจารณาอนุมัติต่ออายุประทานบัตรการประกอบกิจการเหมืองหินในเขาคูหา ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของบริษัท พีรพลมายนิ่ง จำกัด และนายมนู เลขะกุล โดยไม่จัดให้มีการขออนุญาตศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่จึงเป็นการละเมิดสิทธิผู้ร้องกับพวกในการรับข้อมูลข่าวสาร และในการแสดงความคิดเห็น และมีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการพิจารณาและตัดสินใจต่อการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติเขาคูหา อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและไม่เป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน

แต่ผู้ร้องกับพวกได้มีการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสงขลาแล้วตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๓๘/๒๕๕๔ หมายเลขแดงที่ 516/2555 เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ และจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงการกระทำของหน่วยงานของรัฐที่เป็นการละเมิดสิทธิชุมชน

จึงเห็นควรกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และจังหวัดสงขลาควรพิจารณายกเลิกพื้นที่เขาคูหาเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชน พื้นที่แหล่งน้ำและภาคเกษตรกรรม

๒. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาควรทบทวนการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร โดยเริ่มตั้งแต่การเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน รวมทั้งการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

๖. ความเห็นและมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ แล้ว มีความเห็นว่า พื้นที่เขาคูหาไม่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการระเบิดหิน เนื่องจากอยู่ในชุมชน มีชุมชนขยายเพิ่มขึ้นรอบเขาทุกๆ ๕ ไร่ยังคงให้ประกอบกิจการระเบิดหินย่อมจะส่งผลกระทบต่อประชาชนชุมชน และสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการประกอบกิจการเหมืองหินในเขาคูหา ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา แม้จะเป็นการขอต่ออายุประทานบัตร แต่หน่วยงานผู้ให้ใบอนุญาตก็ยังคงมีหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาว่า การประกอบกิจการดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนในทุกๆ ด้านหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้ร้องกับพวกได้มีการฟ้อง บริษัทพีรพลมายนิ่ง จำกัด และนายมนู เลขะกุล ผู้ก่อร้องเป็นคดี ต่อศาลจังหวัดสงขลาแล้วในส่วนความรับผิดชอบในการจัดการระเบิดหินจากการทำเหมืองของที่ก่อความเสียหายแก่ผู้ร้องและชุมชนนั้น จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงการกระทำของหน่วยงานของรัฐ ที่เป็นการละเมิดสิทธิชุมชน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเสนอต่อหน่วยงาน ดังนี้

๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และจังหวัดสงขลาควรพิจารณายกเลิกพื้นที่เขาคูหาเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชน พื้นที่แหล่งน้ำและภาคเกษตรกรรม

๒. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาควรทบทวนการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร โดยเริ่มตั้งแต่

การเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน รวมทั้งการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

ทั้งนี้ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จังหวัดสงขลา และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาดำเนินการโดยเร็ว แล้วแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบผลภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้ หากล่วงเลยกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ทวงถามและดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 30 และมาตรา 31 ต่อไป

สำหรับเจ้าหน้าที่

เช็คอีเมลสำนักงาน | ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน | ระบบฐานข้อมูลเรื่องร้องเรียน | ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมฯ
ระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ | ระบบฐานข้อมูลเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน

จำนวนผู้เข้าชมทั้งหมด 702,120 คน
จำนวนผู้เข้าชมวันนี้ 190 คน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี)
120 หมู่ที่ 3 ถนน แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขต หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210, แผนที่ตั้งสำนักงาน

E-mail ติดต่อทั่วไป : info@nhrc.or.th ; รับเรื่องร้องเรียน : help@nhrc.or.th ; ดิขมเว็บไซต์/แลกลิ้งค์ : webmaster@nhrc.or.th

